

Eerste internationale olympiade in theoretische,
 matematische en toegepaste taalkunde

8–12 september 2003, Borovets, Bulgarije

Ploegwedstrijd

Opgave 1 (35 punten)

In het eerste millennium AD bestonden er in Chinees Turkestan twee nauwverwante talen, Tochaars A en Tochaars B, die zijn ontstaan uit één gemeenschappelijke oertaal: het Proto-Tochaars. Hieronder staan enkele Proto-Tochaarse woorden, zoals door taalonderzoekers gereconstrueerd:

<i>ākānatsa</i>	‘onverstandig’	<i>pāratsako</i>	‘borst’	<i>stāṅkā</i>	‘paleis’
<i>āsare</i>	‘droog’	<i>rāsākäre</i>	‘scherp’	<i>tsāṅkär</i>	‘top’
<i>āstäre</i>	‘zuiver’	<i>samä</i>	‘identiek’	<i>wälo</i>	‘koning’
<i>kārāmärtse</i>	‘zwaar’	<i>sākäre</i>	‘gelukkig’	<i>yäsär</i>	‘bloed’

Hieronder staan verder woorden uit het Tochaars A en het Tochaars B die zich uit de bovenstaande Proto-Tochaarse woorden hebben ontwikkeld (in willekeurige volgorde):

štāṅk, walo, räskäre, āsar, astare, āštär, āstre, asäre, stāṅk, wäl, wlo, pratsäko, pratsak, āknats, aknātsa, tsāṅkär, tsāṅkär, kramartse, krāmärts, räskär, sam, sām, ysär, sākär, yasar, säkre, ysär.

Opdracht 1. Bepaal welke woorden tot welke taal behoren, er van uitgaande dat:

- sommige woorden in één van de talen twee varianten hebben;
- het eerste woord tot het Tochaars A behoort.

Opdracht 2. Bepaal tot welke taal de volgende woorden behoren en reconstrueer de Proto-Tochaarse vorm van deze woorden:

- (a) *stām, štām* ‘boom’;
- (b) *rtär, ratre* ‘rood’;
- (c) *pärs, parso* ‘brief’.

Opdracht 3. Men vermoedt dat het Tochaars B een klemtoon had (ongeveer zoals b. v. in het Engels). Probeer te verklaren waarop men deze hypothese baseert.

Noot: *ā* is lange *a*, *ṣ* klinkt ongeveer als *sj*, *ṅ* als *ng*, *y* als *j*; de lettercombinatie *ts* geeft één enkele medeklinker aan, *ä* is een specifieke Tochaarse klinker. (Svetlana Burlak)

Opgave 2 (30 punten)

Bij het beschrijven van wederkerige en persoonlijke voornaamwoorden in verschillende talen gebruiken linguïsten zogenaamde indexen — letters van het Latijnse alfabet (gewoonlijk i, j, k, ...), waarmee in zinnen de voornaamwoorden en enkele andere woorden worden gemarkeerd. Verder wordt nog het teken * (asterix, sterretje) gebruikt. Hier volgen enkele voorbeelden:

1. Jan_i zag zichzelf_i in de spiegel.
2. Jan_i zegt dat hij_{i/j/*k} Peter_k niet kent.
3. De jongen_i speelt met zijn_{i/j} pistool.
4. In zijn_i werk is de invloed van zijn_{i/j/*k} leraar_k goed merkbaar.
5. Het meisje_i zag haar_{*i/j}.

Opdracht 1. Leg uit wat de indexen en het sterretje aangeven.

Opdracht 2. Plaats de indexen (en indien nodig het sterretje) in de volgende zinnen:

- (a) Deze karaktertrek bevat haar niet in zichzelf.
- (b) De vader nam zijn zoon mee naar zijn kamer.
- (c) Jan weet dat Peter aan zijn zoon zijn boek heeft gegeven.

(Maria Rubinstein)

Opgave 3 (35 punten)

Hieronder staan enkele paren van werkwoorden met sterk gelijkende betekenissen:

<i>beschuldigen</i>	<i>verwijten maken</i>
<i>beloven</i>	<i>voorspiegelen</i>
<i>bevelen</i>	<i>commanderen</i>
<i>aanraden</i>	<i>consulteren</i>
<i>smeken</i>	<i>afsmeken</i>

Het eerste werkwoord van elk paar heeft steeds een eigenschap die in het tweede woord afwezig is.

Opdracht 1. Bepaal om welke eigenschap het gaat.

Opdracht 2. Zoek uit de werkwoorden van de volgende lijst die werkwoorden die deze eigenschap ook hebben: *afpersen, dreigen, verbieden, zweren, schreeuwen, instemmen, weigeren, afnemen, opdragen aan, verliezen, schelden op, zich gewonnen geven, eisen.*

Opdracht 3. Probeer nog twee werkwoorden te bedenken die ook deze eigenschap bezitten.

(Boris Iomdin)